

СЕКЦІЯ 1. Педагогіка, освіта та професійний розвиток особистості

Хлібовська Катерина

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності АЗ «Початкова освіта»*

*Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка
м. Кам'янець-Подільський, Україна*

Науковий керівник:

*Юрій ЯМПОЛЬ, доктор філософії, асистент кафедри теорії та методик
початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені
Івана Огієнка*

ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАДАЧ

Формування математичної компетентності молодших школярів є одним із ключових завдань сучасної початкової освіти. На цьому етапі закладаються основи математичного мислення, уміння аналізувати інформацію, встановлювати зв'язки між величинами, обирати спосіб розв'язання та застосовувати набуті знання в повсякденних ситуаціях. Відповідно до Державного стандарту початкової освіти математична освітня галузь орієнтує навчання на виявлення математичних залежностей, моделювання процесів і використання математичних знань у житті [1].

Компетентнісний і діяльнісний підходи, закладені в концепції Нової української школи, передбачають не лише засвоєння учнями правил і алгоритмів, а й набуття досвіду практичного застосування знань [2]. Одним із дієвих засобів реалізації такого підходу на уроках математики є практико-орієнтовані задачі, зміст яких пов'язаний із реальними або наближеними до реальних життєвими ситуаціями.

Практико-орієнтовані задачі можуть стосуватися здійснення покупок, вимірювання довжини, маси й часу, планування маршруту, роботи з календарем, обчислення вартості товарів, аналізу таблиць і діаграм. Їх систематичне використання допомагає учням переносити математичні знання в нові умови, добирати доцільний спосіб розв'язання, оцінювати правдоподібність отриманого результату та пояснювати власні міркування.

Мета роботи – обґрунтувати можливості використання практико-орієнтованих задач для формування математичної компетентності молодших школярів та показати способи поєднання математичного змісту з життєвим і краєзнавчим досвідом дитини.

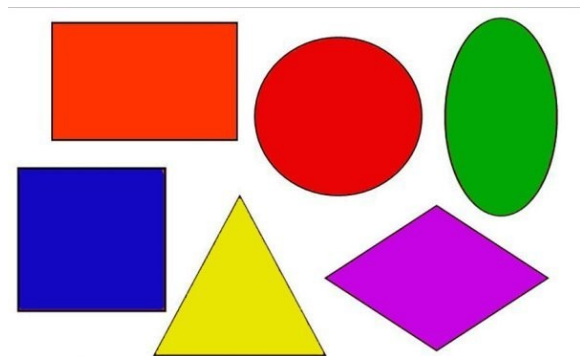
Доцільним є добір системи завдань, що поступово ускладнюються та охоплюють основні змістові лінії початкового курсу математики: арифметичні дії, знаходження невідомого компонента, роботу з величинами, сюжетні задачі, елементи геометрії, аналіз таблиць, схем і діаграм. Практична спрямованість таких завдань дає змогу не лише тренувати обчислювальні навички, а й формувати вміння використовувати математичні способи дій для розв'язання конкретної проблеми.

Особливу педагогічну цінність має використання краєзнавчого матеріалу. Завдання, побудовані на знайомих учням об'єктах і подіях рідного краю, підвищують пізнавальну мотивацію та забезпечують природну інтеграцію математичного змісту з громадянською, природничою й соціальною освітніми галузями [4; 5; 7]. У такому разі математика постає не ізольованою системою правил, а інструментом дослідження навколишнього світу.

Нижче подано приклади практико-орієнтованих завдань краєзнавчого змісту, які можуть бути використані на уроках математики в початковій школі.

Приклади завдань

Завдання 1. Розглянь Старе місто з висоти пташиного польоту та обери геометричну фігуру, яка найбільше нагадує форму центральної частини міста.

Завдання 2. Ціна дорослого вхідного квитка до Кам'янець-Подільської фортеці становить 100 грн, дитячого – 50 грн. Сім'я з двох дорослих і двох дітей відвідала фортецю. Скільки коштів витратила родина на квитки?

Завдання 3. Знайди на карті Кам'янець-Подільський і дай відповіді на запитання: 1) у якій області розташоване місто; 2) що ближче до Кам'янця-Подільського – Житомир чи Харків; 3) до якого кордону України, західного чи східного, місто розташоване ближче; 4) яка область межує з Хмельницькою областю з півдня?

Отже, практико-орієнтовані задачі є ефективним засобом формування математичної компетентності молодших школярів, оскільки поєднують навчальний зміст із досвідом дитини та створюють умови для усвідомленого застосування математичних знань. Використання життєвих і краєзнавчих ситуацій сприяє розвитку логічного й критичного мислення, самостійності, уміння аргументувати рішення та бачити практичну цінність математики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт початкової освіти : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.10.2026).
2. Нова українська школа : poradnik dla vchytel'ia / za zag. red. N. M. Bibik. Kyiv : TOB «Vydavnychyy dim «Plyady», 2017. 206 s.

3. Бевз В. Г. Математичний тренажер. 2 клас. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019. 80 с.
4. Ковальчук О. В. Краєзнавча робота в початковій школі : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський, 2021. 60 с.
5. Кузьма-Качур М. І. Краєзнавство в навчально-виховному процесі початкової школи. Мукачево, 2011. 108 с.
6. Резнік А. А. Сучасні підходи викладання математики у Новій українській школі. URL: <https://vseosvita.ua/library/suchasni-pidkhody-vykladannia-matematyky-u-novii-ukrainskii-shkoli-592840.html> (дата звернення: 12.10.2026).
7. Рудницька Н. Ю. Використання вчителями краєзнавчого матеріалу в навчально-виховному процесі: історико-педагогічний аспект. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/7801/97/> (дата звернення: 12.10.2026).
8. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1–2 та 3–4 класи. Київ : Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.